

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 11

84. ÅRGANG

10. JUNI

1972

**I ET «ROLIG, UDRAMATISK
OG UTADVENDT MILJØ»**

REPORTASJE FRA HALDEN S. 176

REDAKSJONELT:

KIRKENS

RØST I

FREE

DERRY

KATOLSKKE KVINNERS FREDSPAN

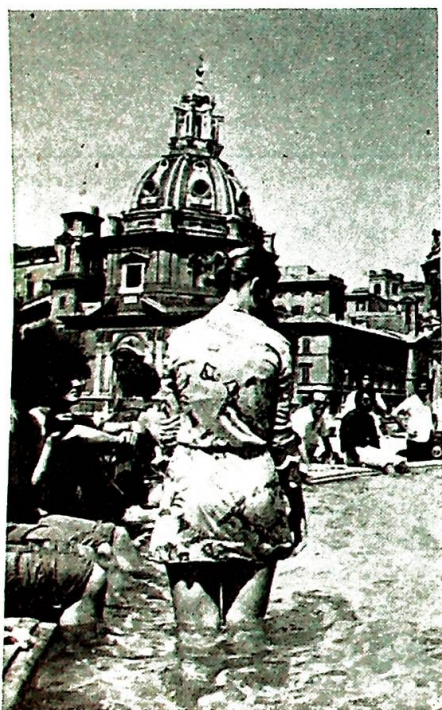
SIDE 178

Kristi Legems- og Blods fest

REDAKSJONELT:

KIRKENS I FREE

Kristi Legemsfest — som forøvrig nå heter Kristi Legems- og Blods fest i hele Kirken — ble feiret sist søndag i bispedømmet. I Oslo samlet katolikker fra de to menighetene St. Olav og St. Hallvard seg til høymesse og takksigelse i de kontemplative søstrenes klosterkirke på Lunden. Messen ble konselebrert av sogneprestene Gerhard Vranken og Arno Gerritsma. Regnvær hindret messe og prosesjon utendørs på eiendommen.

ST. OLAV's sommersnummer kommer datert den 24. juni.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. ÅR

Det hender at noen etterlyser «Kirkens røst» i ST. OLAV's spalter. Men, etter undertegnede mening, dekker begrepet så mye nå til dags. For det første gjelder det offisielle uttalelser, fra paven, fra biskopene og fra Kirkens forskjellige råd og kommisjoner. Vi forsøker etter beste evne å gjengi slike erklæringer og uttalelser. Bare i inneværende år har vi i tur og orden for eksempel gjengitt pave Paul VI's uttalelser om det moderne menneske, de nordiske biskopers hyrdebrev om dåpen, de to store dokumentene fra siste Bispesynode i Rom og pavens budskap til UNCTAD-konferansen i Chile.

Men Kirkens røst er også noe annet. En artikkel i dette nummer beretter om fem katolske kvinner i Free Derry i Nord-Irland som har gått til hovedkvarterene for IRA i de herjede områdene og bedt dem om å innstille

sine aksjoner. De representerer også Kirkens røst.

Dagens realitet er, etter min mening, blant annet denne: Kirken har ikke som før greie, ferdige svar på alle tidens brennende spørsmål. Dens ledere må også lytte og lære, før de kan formulere Kirkens syn. Dette samspill mellom de troendes meningsytringer og initiativ og de offisielle erklæringer og retningslinjer om høyst ulike emner utgjør og skaper det begrep vi kaller Kirkens røst.

Og det er et bilde av hele denne mangfoldighet også et katolsk tidsskrift må forsøke å gi. Når Osservatore Romano bare gjengir kirkeledernes syn, laver avisen et fortegnet og ofte falskt bilde av virkeligheten. Det samme er tilfelle med de publikasjoner som nesten utelukkende vier seg stoff med indre kritikk.

NR. 11

■ Det er knapt meningen at vi «skal være Guds solskinnsbarn», sier Klovnem idag — fra et av sine mer alvorlige hjørner. Det er vanskelige tider i Kirken, generasjonsskifte, motsetninger, få folk til å besette postene, mange forvirrende nye ideer. Lite penger. Mens uværet står på, lever vi fra uke til uke. Men hvorfor beklage seg over vanskelighetene? Kanskje det blir vanskeligere. Vi kommer muligens til å bli ribbet til skinnet før det slutter å blåse. Men er det så sikkert at vi skal sørge lenge av den grunn? (Side 181.)

■ To som virkelig har grunn til å beklage seg — hvis det hjalp noe — er to katolske prester som det fortelles om på samme side — to som sitter arrestert i henholdsvis Brasil og Ungarn. Ofre for høyre-diktatur og venstre-diktatur.

■ Skikkelig grunn til å beklage seg har visst også den familien vi har et bilde av på side 179 i dette nummeret — en katolsk mor og far med en liten gutt i et brannherjet hjem i Belfast.

RED.

RØST DERRY

Isteden skal våre handlinger og ord modig og selvstendig forsøke å representere Kirken fra dag til dag, også når det ikke foreligger bindende retningslinjer. At dette kan gjøres i fortsatt troskap mot paven og biskopene er de katolske kvinner i Free Derry antagelig et bevis på.

A. R.

Hver dag lander mangfoldige fly trygt og sikkert med hundrevis av passasjerer på sine bestemmelsessteder rundt i verden. Utallige tog kjører hver time i døgnet til fastsatt tid inn på de forskjellige stasjoner. Dette er noe vi aksepterer som den mest almindelige sak i verden, ikke noen avis som nevner noe om det. Når derimot et fly styrter ned, når et tog er ute for en ulykke, da blir dette med en gang nyhetsstoff. Så lenge det hersker fred i landet, er det ingen som skriver om det. Men så snart det bryter ut en krig blir alle massemedia satt i virksomhet. At et ekteskap er harmonisk og lykkelig er ikke noe samtaleemne; men la det oppstå en kortslutning med andre dramatiske utviklinger som følger derav, da får det øyeblikkelig alles interesse.

Det er heller ikke det spor interessant eller umaken verd å melde at så mange prester verden over også idag gjør en innsats, som de slett ikke har bare glede av. Men hvis en prest får vanskeligheter med sin biskop, eller hvis han begår en dumhet, eller kanskje legger ned sitt embete, da har også han en sjanse til å få sitt navn på avisenes forside. Presse og nyhetsendringer kan gjøre mer bruk av de 2 eller 3 pst. som i mer eller mindre grad bryter med sitt prestedømme, enn av de 97 pst. som dag etter dag, år ut og år inn forblir tro på sin post og lever sitt kall.

Nå er det aldeles ikke meningen å undervurdere de vanskeligheter som har sin innvirkning på prestedømmet i disse tider. At det har funnet sted en forskyvning i oppfatningen av prestedømmet er vel sikkert. Man kan

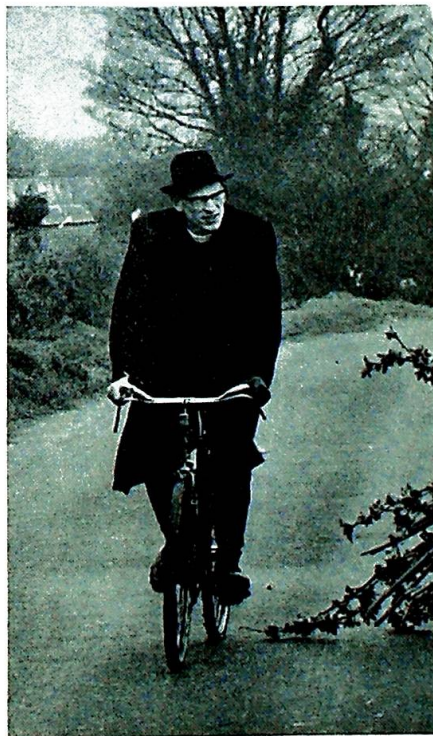
Gaveabonnemeter fra Halden-gruppe

Den lille katolske Birgittaforeningen i Halden har gitt 200 kroner til fem årsabonnemeter på bladet ST. OLAV til andre, trosfeller og kjente, i sin by. Det høres kanskje lite ut i denne tiden da aviser og blader reklamerer med sine kjempeopplag. Men det betyr noe for dette tidsskrift — bl. a. fordi Halden-kvinnene her går foran og gir trosfeller i andre menigheter et udmerket eksempel til etterfølgelse og fordi de skaper en smule optimisme i regnværet.

RED.

Den almindelige presten

spørre seg selv om ikke det tradisjonelle bilde av presten går mer tilbake til Den gamle Pakt enn til Den nye Pakt. Psykologiske og sosiologiske forskyvninger har funnet sted — og så meget annet som vi ikke må undervurdere. Men hvordan det å være prest enn vil utvikle seg, så kommer det alltid til å være en fengslende oppgave for ham som føler seg kalt til denne oppgaven og går inn for den. Jeg håper iallfall at dette kan bli sagt. Prestens oppgave kan alltid være fengslende og vakker. Han vet han er pastor, altså hyrde, og at det var Kristus selv som her ga forbildet!

Det var en gang et menneske som sa: For meg står presten som en bro mellom Gud og menneskene; den kan være sterk og solid, den kan også være primitiv og skropelig, men den får alltid istand en forbindelse.

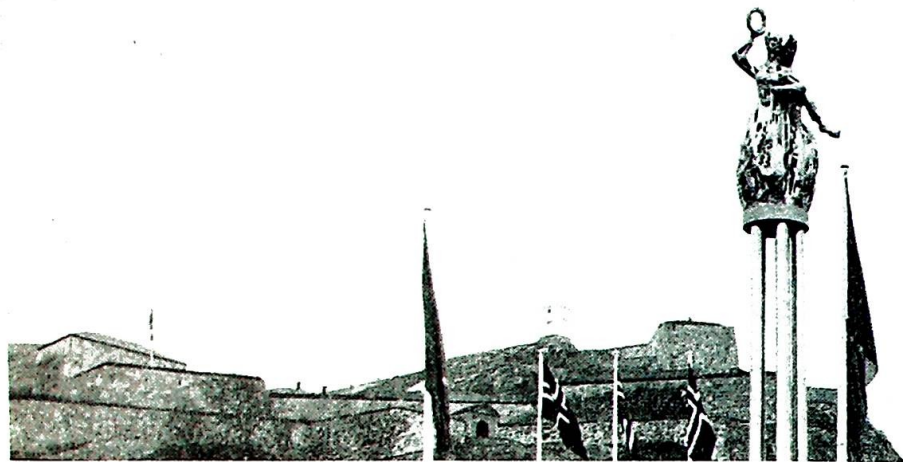
Over hele verden finnes det tusenvis av prester som gjør hva de kan for å realisere dette, helt enkelt og almindelig, i det daglige liv. Med alle skuffelser og alle gleder. Landsbypresten like godt som sognepresten i storbyen; han som forsøker å bringe

litt trøst i sykehuset; presten som virker blant de gamle eller de sløvsinnede barn, — og så mange andre. Hver på sin måte. Uten sensasjon, uten show; i prestekjole eller kort jakke; med skjegg eller uten, langt hår eller kortklippet — almindelige arbeidsfolk på Guds åker. Mange lider under alle fornyelser og at kirkesøket blir mindre, de vet ikke sin arme råd med at så mange kjære gamle verdier faller bort, mens andre igjen ikke skjønner at det tar så lang tid for Vatikan-kon-silet blir gjennomført. De lider kanskje under samvittighetskonflikter, og for Kirken som de har kjær. De utgjør den store mengden som ingen kan telle, konservative eller progressive, åpne og tilgjengelige eller lukket og innesluttet, kjempende med seg selv, med menneskene, ja, ofte med Vår Herre også. Det er den helt almindelige, hverdagslige presten, som pressen ikke interesserer seg for; men kanskje det finnes noen små, bortgjemte mennesker som tenker på

(Forts. neste side.)

St. Peter menighet

Utadvendt

Av ÅGE RØNNING

Det hang liksom pessimisme i luften da jeg kom og da jeg dro. Det duskregnet, elven gikk brunsvart av forurensninger og industripipene spydde røk og skitt langs breddene. Festningen lå uinntagelig og også litt forlatt over de giftige skyene. Jeg visste at storparten av de elleve, tolv søstrene på St. Josephs hospital var eldre, at hele menigheten bare talte 175 personer (efter over 100 års katolsk nærvær i byen) osv. Som en hadde sagt til meg fantes det nok fremdeles haldensere som mente at katolikkene drev på med både hekseri og avgudsdyrkelse, de grå, litt puritanske husene i Busterudgaten og i Storgaten satt tett sammen som lure koner og likte ikke å være sentrum.

Likevel var jeg selv optimistisk etter det korte besøket. Jeg syntes jeg hadde sett noe av pågangsmotet, smilet og det utadvendte i St. Peter menighet. Jeg hadde vært inne i et fellesskap som gikk på tvers av nasjonaliteter og lynne, og hvor man så absolutt ikke hadde mistet balansen på grunn av vanskelige 60-år og forandringer.

Sogneprest idag er fransiskanerpater Albert Castricum. Hans personregister over menighetens medlemmer begynner med Andersen — og det er jo godt norsk. Men snart blir registeret små serier av polske og hollandske navn, her og der dukker også andre nasjonaliteter frem, en jugoslavisk familie, en fransk, en irsk osv. Mange av dem er for lengst norske

statsborgere, har sitt arbeide i Halden, er gift der og har levet der i etterkrigstiden — tilsammen danner de et usedvanlig levedyktig katolsk

miljø, liberalt, fordomsfritt og utadvendt.

For å nevne et par punkter med en gang i denne forbindelse: ungdommen fra Halden er blant de ivrigste til å delta i arrangementene på Mariaholm — og de får all mulig støtte hjemme fra. Søstrene og deres nye priorinne, søster Elisabeth, viser stor interesse for menigheten. Unge katolikker i Halden har en udmerket forbindelse med sine protestantiske venner. Og foreningslivet, her skal spesielt nevnes Birgittaforeningen, er utadvendt og energisk, man flokker seg ikke sammen i en ghetto.

— Birgittaforeningen holder hvert år en stor basar som innbringer en god del penger, forteller sognepresten. — Men de har som prinsipp at hovedtyngden av det som kommer inn går til hjelpetiltak andre steder, til aldershjem, blindesak, Caritas-aksjoner i Afrika, Fransiskushjelpen i Oslo osv. Og her har De selv fem gaveabonne-

Pater
Castricum.

DEN ALMINDELIGE -

(Forts. fra forrige side)

ham med takknemlighet. Han er så almindelig, at hele verden synes han er noe selvsagt, det tales ikke om ham; ingen nekrolog, ikke noe minneskrift skal noengang fortelle om hans virke, men gamle og ensomme, de helt almindelige menneskene har skrevet det ned i sine hjerter. Noen publisitet oppnår han ikke, det måtte være ved slikt noe som denne artikkel — som forresten ble skrevet av en helt almindelig katolsk prest i Nederland.

i Halden:

miljø

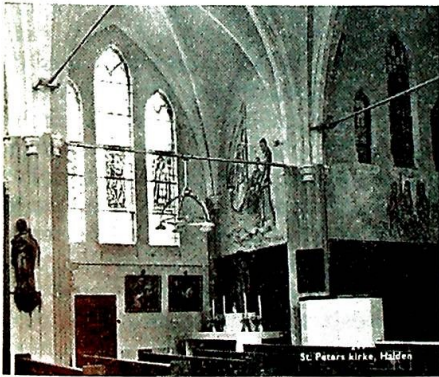
menter på ST. OLAV som foreningen vil betale. På eget initiativ, jeg har ikke påvirket dem.

— Foreningen støtter de unge fra menigheten som deltar på Mariaholm-arrangementer også, så vidt jeg vet?

— Joda, det er opprettet et eget fond for dette i disse driftige damers regi. Om formålet står det i reglene for dette fond at «ingen ungdom i St. Peter menighet skal holde seg borte fra arrangementene på Mariaholm på grunn av økonomiske problemer». Fondet regner med alles støtte og søstrene har sagt seg villig til å yde et årlig bidrag. Midlene skal først og fremst brukes på de tilstelninger som «tar sikte på de unges åndelige og religiøse utvikling, for eksempel konfirmantleire». Går slike tilstelninger over flere dager, blir de i sin helhet betalt av fondet og alle reiser til og fra skolesenteret blir betalt av fondet. På sin side betaler foreldrene, ev. de unge selv alle weekends. Sommerleire, juniorleire og tenleire kan regne med en tredjedels støtte.

— Hvordan er det mulig å ha penger til slik affære?

— Birgittaforeningen har satt penger i det som nevnt, og søstrene gir en årlig sum. I øyeblikket er det ca. 10 000 kroner på dette fondet. I sommer skal vi ha 19 av denne lille menighetens unge med på sommerleire

på Mariaholm, og det er ganske mye for oss. Man gjør i det hele tatt veldig mye for de unge i St. Peter. Foreldrene reagerer nok av og til på disiplinære vanskeligheter på Mariaholm, men de er samtidig så positive at de sier: Selv om ikke alt er bra, sier vi ikke nei til Mariaholm av den grunn. De sender sine barn dit fordi

(Forts. s. 187.)

«ROLIG OG UDRAMATISK»

Britt van Eden sitter i sin store lyse rekkehusstue med minstejenta i armkroken. Radioen spiller dempet dansemusikk i formiddagstimen, hun er lys og fager og full av smil. Og hun forteller om hvordan hun i fjortenårsalderen brøt ut av et annet religiøst miljø i Halden.

— Jeg har visst vært katolikk hele mitt liv, sier hun. — Min familie var ivrige med i et annet samfunn, men jeg syntes at de var hysteriske. Orket det ikke.

År senere, som voksen, giftet hun seg med en gartner som kom fra Holland, ble katolikk og med i St. Peter menighet på Kristian V's plass i sin fødeby — en overgang som nok vakte en viss oppsikt i omgivelsene.

Men fru Britt var da som nå vel-signet rolig og udramatisk med det hele:

— Min mor var riktig vanskelig i begynnelsen. Jeg sa til henne at det ikke gikk an å oppføre seg slik for et kristent menneske mot en med en annen trobakgrunn. Egentlig tror vi jo på det samme. Og det skjonte hun.

Jeg ser på min rolige trosfelle og forsøker å finne et spørsmål som kan skake litt i henne:

— Har uroen de siste årene ødelagt mye for Dem?

— Uroen i Kirken, mener De? Nei,

forandringene har vært helt naturlige for meg. Veldig naturlige. Det enkle er det naturlige, uten for mye krimskrams sånn rundt omkring.

— Line malt koene rød, sier minsteungen og vipper med sine små ben. Line er en eldre søster.

-De er altså konvertitt. — Mm, jeg har vært det i fjorten år. Min mann er født katolikk.

— Hvordan er det å leve som katolikk i Halden? De sier at forandringene har vært naturlige for Dem, har De ikke hatt vanskeligheter med autoriteten eller andre ting? Skriftemålet for eksempel.

— Hvis jeg skal være ærlig har jeg aldri vært noe flink til å skrifte. Det er så tungt for meg. Hvis jeg virkelig har behov for det, da skal jeg gjøre det. Men jeg liker ikke å gå for å skrifte små dumheter som kanskje ikke er noe. Det blir smålig for meg.

— Jeg spurte om dette med autoriteten. For var man forferdelig imponert av alt sognepresten sa, også utenfor kirken. Enten det var om kunst, politikk eller sport.

— Nei, jeg har ikke hatt slike vanskeligheter.

— Men Deres mann må ha vært vant til dette?

(Forts. neste side)

Våre trosfeller

Katolske

Av AGE RØNNING

Efter dager, uker og måneder med blodige, uhyggelige nyheter fra Nord-Irland, kom et lysglimt tirsdag den 25. mai: en delegasjon på fem representanter for de katolske kvinner i «Fri Derry» oppsøkte hovedkvarterene for de to IRA-flyene i byene og gjentok oppfordringene til IRA om å innstille alle aksjoner inntil videre.

Avisene snakket om DE KATOLSKE DERRY-KVINNENES FREDSPLAN. Hendelsen er for det første igjen et tegn på at dette ikke er en religionskrig for våre trosfeller der borte. Det er andre ting som har skapt dagens tragiske situasjon. Men det er også et varsel om at dagens legfolk i den katolske kirke tar initiativet.

I februarnummeret av det katolske tidsskriftet *Doctrine and Life* (Dublin) skrev Desmond Wilson en artikkel som kanskje forklarer noe av denne situasjonen. Han hevder at Kirkens

ledere i Nord-Irland har sviktet når det gjaldt å varsle omverdenen om det som foregikk og hadde foregått i årevis:

«Den katolske kirke har forbindel-

Rolig og udramatisk –

(Forts. fra forrige side.)

— Han var en opprører. Alltid. Han talte liksom ikke at presten var alt og at alt skulle dreie seg om prestens person. Han så hvor urettferdig det av og til var.

(Her bør jeg skyte inn at jeg av omtale kjenner litt til ekteparet fra før av, blant annet gjennom sognepresten som har skrytt en smule av dem. Og jeg vet at van Eden, opprøreren kirkepolitisk sett er temmelig konservativ. Det må nevnes for å utfylle bildet.)

— Hvordan virker det som har foregått og fremdeles foregår i Holland på dere? Dere har vel kontakt . . .

— Vi synes at det er mye rart i Holland for tiden, ærlig talt. Jeg liker absolutt ikke mange av de ting som foregår der, synes ikke det har noe med kristendommen å gjøre.

— Hva synes folk i Halden om dere?

— Vel, mange vet nok ikke noe om den katolske kirke fremdeles. Naboene våre respekterer at vi er katolikker, vi legger ikke skjul på det, men vi flyr ikke rundt og reklamerer for Kirken heller.

Vi sitter og småprater før mannen hennes kommer inn fra gartneriet sitt. Hun sier:

— Det er ikke noe hysterisk ved katolisismen.

Jeg tenker:

Det er ikke noe særlig hysterisk ved deg heller, gode frue.

— Lange veier for dere inn til St. Peter?

— Vi er vant til det, bussen går like utenfor her. Dessuten er vi glade i å gå i kirken.

Veslejenten avviser mine tilnærmelser og sier lange mannen litt ertende.

Å. R.

ser verden over. Kirken har i Nord-Irland hatt femti år på seg. Men hvor er det informasjons-apparat som burde ha alarmert den kristne verden om berettigelsen av katolikkenes klager i Nord-Irland? Landsdelens katolikker har både evner og ressurser til å skape et slikt apparat, likevel har kristne i mange deler av denne verden først med forbløffelse lært noe om den politiske og økonomiske diskriminering gjennom moderne massemedia. Og selv om Nord-Irlands protestanter ser med mistillit på det de mener er Vatikanets anti-Ulster-innstilling, er det et faktum at for eksempel Osservatore Romano i årevis ikke nevnte det som foregikk i Nord-Irland. Det var akkurat som katolikkenes i Nord-Irland og deres ulykkelige situasjon ikke eksisterte. Dette betyr ikke at jeg mener at Osservatore skulle satt i gang en slags borgerretts-kampanje, jeg vil bare understreke at det har manglet skikkelig informasjon om disse forholdene innen Kirken. Heller ikke maktet Kirken i Irland å fortelle sine folk noe om det volds- og antivoldproblem som man sloss med andre steder og som til slutt skulle bli vårt eget mest brennende spørsmål. Da volds handlingene i Nord-Irland begynte, måtte katolikkenes der begynne hvor andre hadde startet å tenke for mange år tilbake, uten å kunne dra nytte av disse ideer.»

Desmond Wilson fortsetter med å hevde at de katolske kirkelederne i Nord-Irland har brukt enveis-kommunikasjoner: «Det var og er fremdeles fordømmelser på begge sider i striden. Men anerkjennelse av den annen parts fortjenester og idealer er stadig mangelfulle. Kirkene har ikke klart å komme i en virkelig dialog med hverandre, debatten har dreiet seg om det onde man finner hos den andre. Men paradokser har aldri skremt de kristne før. En kald og beregnende holdning er verdens, ikke de kristnes holdning.»

Det er muligens overraskende å møte slike tanker midt under volds handlingene. Men både Desmond Wilson og de katolske kvinner i Derry innvarsler etter min mening en ny tid for Nord-Irlands katolikker. Og de

i Nord-Irland:

kvinnens fredsplan

gir grunn til optimisme og forhåpninger.

«Kirken fortsetter å snakke om ikkevold,» skriver Wilson. «Men har de ikke også en annen rolle å spille?»

«Hvis vi preker ikkevold, må Kirken kaste inn hele sin kraft på dette å oppnå rettferdighet på sine betingelser og på å lette byrdene for de som lider mens de venter på rettferdighet. Men hvor langt har de kristne kirker i Nord-Irland godtatt at de må gjøre det? Man kunne bl. a. ha ventet at de ikke bare ville fortelle verden

er født den 22. januar 1913 i Belfast, har studert teologi i Irland og Rom. Før sin udnævnelse til biskop af Armagh i 1958 var han professor i moralteologi og kirkeret ved presteseminariet i Maynooth i Den irske Republik. Han har skrevet en række teologiske bøger, bl.a. om forholdet mellom kirke og stat. I 1965 blev han af pave Paul VI udnævnt til kardinal. (Dansk overs.)

Publik: Set udefra fremtræder konflikten i Nordirland som en ufattelig anakronisme, — som en religionskrig

Familien Heatling i Ardoy-området i Belfast: sammen med 180 andre katolske familier sto de hjemløse efter terror-angrep.

om urettferdigheten, men også hadde vært med på å føre industri til steder hvor industrien kanskje ikke hadde fått de størst mulige inntekter, men hvor den ville ha dekket det største behovet.»

Er så det som skjer i Nord-Irland igjen et tegn på kløften mellom Kirkens ledelse og menigmann? Det har vi liten mulighet til å uttale oss om fra vårt rolige hjørne av den katolske verden. Men det som skjer synes som sagt innledningsvis å varsle en enda mer aktiv rolle for legfolk. Og større ansvar — for sine hjem, for Kirken og for verden rundt oss.

Det tyske katolske ugeblad *Publik* bragte i ett av sine siste numre ifjor et interview med formanden for den irske bispekonferens og overhovedet for den samlede katolske kirke i Irland, kardinalærkebiskop William Conway. Kardinal Conway, som

midt i det 20. århundrede og det endda i et land, man i kulturell henseende plejer at betrakte som et mønster på tolerance. Der tales hele tiden om kampe mellom katolikker og protestanter. Det, man mangler i utlandet, er offisiell stillingtagen mod borgerkrigen fra såvel den katolske som den protestantiske kirkes side. Har de to kirker tidligere — hver for sig eller i fællesskab — gjort noget for at mildne konflikten?

Conway: Det første, jeg gerne vil sige, er, at de øjeblikkelige stridigheder ikke er en religiøs, men først og fremmest en politisk og social konflikt. Når demonstranterne f.eks. går løs på hinanden i Belfast, har protestanterne ikke Bibelen i hånden og katolikkerne rosenkransen. Protestanterne svinger tværtimod det engelske flag, mens katolikkerne bærer republikken Irlands trefarvede banner. Alene det viser, at konflikten hoved-

sagelig har en politisk og social baggrund, som for øvrigt udspringer af selve landets historie. Da Nordirland i 1922, som en del af det britiske kongerige, blev skilt ud fra Den irske Republik, blev grænserne fastlagt på en sådan måde, at to tredjedele af befolkningen var protestanter, og en tredjedel var katolikker. Protestanterne betragtede dengang dette som et beroligende flertal for deres vedkommende. Men tilhængerne af Unionspartiet begyndte meget snart at frygte, at protestanterne på grund af den højere fødselsprocent blandt katolikkerne inden længe ikke mere ville sidde inde med et sådant flertal.

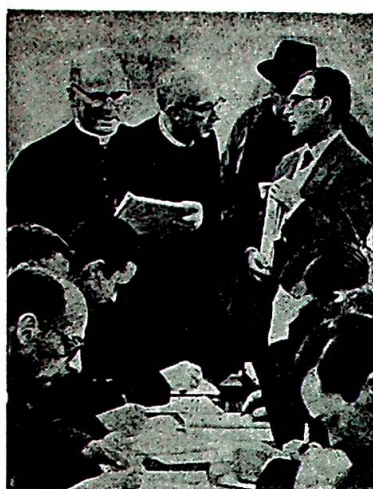
Resultatet var, at man diskriminerede katolikkerne ved fordelingen af såvel boliger som arbejdspladser og derved i praksis tvang en stor del af dem til at udvandre. Jeg vil dog gerne endnu en gang understrege, at vi ikke har nogen religionskrig. Der er snarere tale om et uheldigt historisk sammenstød, fordi det store flertal af dem, der bekender sig til Unionspartiet, er protestanter, mens næsten alle modstandere af Unionspartiet er katolikker.

Hvad Deres andet spørgsmål angår, er møder mellem repræsentanter for de to kirkesamfund slet ikke usædvanlige. Selv er jeg f.eks. meget gode venner med den protestantiske ærkebiskop af Armagh. De tre øverste repræsentanter for den protestantiske kirke i Nordirland og jeg mødes ret ofte for at drøfte situationen. Undertiden har vi også fælles gudstjenester. Vi har da også fra tid til anden udsendt fælles erklæringer, hvori vi har opfordret de kristne til at bede sammen og til at give et eksempel på kristen tolerance i alt, hvad de siger og gør. Den slags fælles erklæringer er ikke usædvanlige. Der er overhovedet ikke tale om, at fjendskabet mellem de stridende politiske grupper overføres på det kirkelige plan. Tværtimod! Ganske almindelige katolske og protestantiske præster mødes da også meget ofte for at drøfte situationen i fælles kommissioner. Netop på det område er et stort samarbejde i gang. Hvis konflikten virkelig var af religiøs art, ville det også være muligt at løse den gennem et sådant samarbejde. Men eftersom det drejer sig om en politisk og social konflikt med dybe rødder i historien, kan den nok ikke løses med velvillige ord.

Publik: Forrige søndag fordømte De regeringens interneringsforanstaltninger i fjernsynet. Dermed er vi over

(Forts. s. 186.)

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høy-messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke,</i> Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 7244	9.00 9.50 19.00	11.00
<i>St. Hallvard kirke, Franciskanerne,</i> Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne,</i> Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	9.00 10.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello,</i> Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	9.00	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355</i>	11.00	9.30
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>		10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i> Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke,</i> Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10	9.00 19.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke,</i> Helleveien, tlf. 25 73 53 - 25 77 07	9.30	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i> Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i> Kongensgt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i> Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i> Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i> Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i> Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke,</i> Kirkegt. 3, tlf. 24 225		11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet,</i> Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i> Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell,</i> Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i> Sverres gt. 26, tlf. 50 793	8.30	11.00
SARPSBORG: <i>St. Olavs kapell (1. og 3. søndag)</i> O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK: <i>Maria kirke,</i> Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
		9.30
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke,</i> Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i> Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke,</i> Prinsensgt. 2a2	8.45 19.00	11.00 —
		6.15
<i>St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670</i>	6.15	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eystein kirke,</i> Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29</i>	8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i> Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i> Nørvesund, tlf. 37 558	8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke, Storgt. 94</i> Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
<i>St. Elisabeth hospital,</i> Mellomveien 50, tlf. 81 050	6.20	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke,</i> Hernesveien 22, tlf. 81 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i> Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII)	19.00 8.00	11.00
		8.00
<i>St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)</i>		
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i> Skolegt. 4, tlf. 61 501	8.00	10.30

NYHETER

Kardinal Heenan i Westminster har høyst uventet satt en foreløpig stopp for utdeling av kommunionen i hånden. Beslutningen som trådte i kraft ved utgangen av mai måned ble foretatt uten at bispedømmets liturgiske kommisjon var konsultert og kom overraskende på mange av presbiterne. For bare halvannen måned siden sendte kardinalen et brev til et medlem av Pro Fide-bevegelsen hvor han sier at han ikke tviler på at praksis med å gi kommunion i hånden snart blir gjennomført i hele verdenskirken.

I en erklæring fremholder kardinalen følgende om sin nye bestemmelse:

Biskopene fikk i konstitusjonen Sacrosanctum Concilium tillatelse fra Rom til å tillate eksperimenter med håndkommunion for en begrenset periode. Han er personlig overbevist om at praksisen, med den nødvendige pastorale forberedelse, hverken vil føre til uærbødighet mot eller minsket tro på Herrens nærvær i sakramentet.

Liturgisk lov krever imidlertid at de nasjonale bispekonferansene alene kan godkjenne endelige retningslinjer for dette etter at saken har oppnådd to tredjedels flertall ved hemmelig avstemning og Roms samtykke foreligger. Biskopene i England og Wales har ennå ikke bedt paven om tillatelse til å forandre de gjeldende regler for utdelingen av den hellige kommunion. Etter utgangen av mai vil derfor eksperimentet med å gi kommunion i hånden opphøre i dette bispedømmet.

Som kjent gis kommunion i hånden til de som ønsker det i de ka-

tolske kirker i Nord-Europa. Etter det ST. OLAV vet søkte den nordiske bispekonferanse Vatikanet om anledning til å gi slik tillatelse og fikk aprobasjon.

Representanter for den svenske kirke, metodistkirken, baptistsamfunnet og misjonsforbundet i Sverige samt for landets katolikker (generalvikar Paul Schmidt) har sendt et åpent brev til de hollandske kirker om narkotikas spørsmålet. Vi gjengir teksten:

«Misbruk av narkotika har blitt et problem også i vårt land. Det er ikke tilstrekkelig bare med lokale tiltak for å stoppe utviklingen. Internasjonale overenskomster og en samordnet kontroll er helt nødvendig.

De svenske myndigheter regner med at en ikke uvesentlig del av narkotikasmuglingen til Sverige skjer via kilder i Holland. Både politi og svenske politikere har under besøk i Holland fersøkt å få istand en effektiv samordning når det gjelder lovregler og andre forholdsregler. Disse svenske representanter mener dog at de ikke har funnet tilstrekkelig forståelse i Holland for våre problemer.

Vi er overbevist om at Hollands kristne ledere ikke deler denne tilsynelatende passive innstilling til narkotikaproblemene.

Vi anmoder derfor om støtte og hjelp fra de hollandske kirker slik at vi på bred front kan samordne alle gode krefter i kampen mot tilvirkning og storsalg av narkotika. Vi ønsker at den hollandske regjering skal godta Wienkonvensjonen om psykotropamidler (fra 1971) slik at den såkalte opiumsloven også kommer til å omfatte amfetamierne stoffer — som nå regnes som legemiddel.

Vi håper at det hollandske folk skal forstå det umiddelbare behov for en samordning mellom verdens land når det gjelder aksjoner mot narkotikamisbruk og at hollenderne ikke stiller seg utenfor de felles anstrengelser. Det er tiltak som kan redde titusener av unges liv og minske deres pårørendes angst.»

En redegjørelse for debatten på UNCTAD III-konferansen om skipsfarten ble nylig gitt av Rederforbundets konsulent, Odvar Mosnesset. I følge Aftenposten sier han bl. a.:

«De avismeldinger som tidligere er kommet fra utlandet, kan ha

skapt inntrykk av at Norge sammen med 18 andre industrialiserte land stemte mot en resolusjon om utarbeidelse av en kode eller retningslinjer for linjekonferanser. Mosnesset understreker at dette ikke er i overensstemmelse med det faktiske forhold. Det ble ikke votert over selve realiteten i saken — det avstemningen gjaldt var hvilken prosedyre som skal legges til grunn for det videre arbeide med en kode for linjekonferanser.

BRED ENIGHET

Konsulent Mosnesset minner om at det var full enighet om fem av de seks resolusjoner som ble behandlet. Ikke minst viktig var en resolusjon som på ny fastslår at U-landene skal konsulteres ved

fastsettelse av fraktrater. Man skal søke frem til større åpenhet, og begge parter skal kunne legge frem bakgrunnen for beregninger av rater.

En resolusjon om utbygging av havner går inn for en mer konsentrert multilateral innsats for utbygging av havner i U-landene, samtidig som man skal ta spesielle hensyn til de minst utviklede land ved planlegging av havneprosjekter.

Viktig er også resolusjonen om utvikling av U-landenes handelsflåter. U-landene ønsker å skaffe seg 10 pst. av verdensflåten innen 1980. Resolusjonen ble enstemmig vedtatt og innebærer at U-landenes ønsker på dette område er registrert av Norge.»

Prester i fengsel

To katolske prester, en i Brasil og en i Ungarn var blant dem Amnesty International ba om støtte for i siste måned:

Den 28 år gamle dominikanerpater Carlos Christo gikk inn i ordenen i 1966 etter å ha arbeidet som journalist. Han har tidligere vært leder for Joventude Estudantil Catolica, en studentgruppe innen Unge Kristne Arbeideres forbund. Organisasjonen har sammen med dominikanerne arbeidet for å gjøre folk oppmerksom på utfattige arbeideres leveforhold, militærregimets angrep på menneskerettighetene og tilfeller av bruk av tortur mot politiske fanger.

Carlos Christos ble arrestert den 9. november 1969 i Porte Alegre og dømt den 13.-14. september 1971. Han var en av en gruppe på atten (blant dem fire andre dominikanere, to sekularprester og en av jesuittenes seminarister). Fjorten av de tiltalte ble løslatt av mangel på bevis, en ble dømt til seks måneders fengsel, tre andre av dominikanerne, deriblant Carlos Christos, fikk straffer på fire års fengsel. Carlos Christos ble under rettergangen anklaget for å ha hjulpet folk som flyktet fra myndighetene, men kilder fremholder at det hele var et påskudd for regimet for å fremtvinge Kirkens underkastelse.

Fengselsforholdene for de dømte er elendige. De tre dominikanere sitter i celler som er uten lys og uten ventilasjon. I sommertiden blir de nesten stekt av varmen.

Amnestys norske avdeling ber om at appeller om løslatelse blir sendt til:

General Garrastazu Medici, Brasilia, Brazil; og til: — Dr. Alfredo Buzaid, Ministerio da Justica, Espl. dos Ministerios, bloco 10, Brasilia, Brazil.

Uansett riktigheten av den offentlige anklagers beskyldninger mot pater Carlos Christos, er det på det rene at han aldri har gått inn for bruk av vold. Han har hjulpet flyktinger, og han har i tilfelle bare praktisert gamle kristne prinsipper, sier Amnesty.

Navn nr. 2 er pastor Frigyes Hagemann. Han er en ungarsk katolsk prest som tjente til livets opphold i en tekstilfabrikk etter at myndighetene hadde nektet ham og andre å praktisere som prester. Han ble arrestert i september 1970 og senere sammen med tre andre katolske prester dømt til fem års fengsel og en stor bot for «sammensvergelse». Rettergangen var hemmelig, men hans forsvarstale har siden blitt spredt. Den viser at han ble dømt for sitt arbeide blant ungdom og for sine forsøk på å gi de som ønsket det trening for et liv i et religiøst fellesskap. Han sier selv: Vi ønsket å aktualisere det moderne bilde av Kirken i Konsilets ånd.

Send bønneskrifter og appeller om løslatelse til:

Dr Jenö Fock, statsminister, Ungarns Folkerepublikk, Miniszterlnokseg, Budapest.

En kloun

*V*i lever fra uke til uke, står det pessimistisk i et brev.

Det er liksom på tide at også jeg forstår at det er vanskelige tider. Generasjonsskifte, motsetninger, få folk til å besette postene, forvirrende nye ideer. Lite penger.

Mens uveret står på, lever man fra uke til uke.

Jeg funderte. Nå kan jeg selv være både pessimist og kyniker og lyseslukker like godt som noen annen. Jeg er dog født i dette landet og har nordmenns egen-skaper, særlig når det stunder mot St. Hans.

På St. Hans-dagen sa alltid min bestemor da hun levde: Idag snur det. Fra idag vil du merke at dagene blir kortere og kortere frem mot jul.

Akkurat som hun forklarte meg at jeg ikke må le før jeg sovnet. Da ble det gjerne brann i byen samme natt. Og at jeg ikke måtte la meg forvirre av godvær i mai, hun hadde selv opplevd haglvær i juni.

Men det var nå ikke det jeg egentlig skulle snakke om, kanskje. Det jeg ville si er at det for såvidt er allreit å leve fra uke til uke. Det er ingen grunn til å beklage seg over akkurat den vanskelighet.

Jo, vi er inne i en vanskelig tid. Og kanskje blir det vanskeligere. Hva så? Siden vi lever fra uke til uke, må vi gå med lett oppakning. Og ta tingene som de kommer, ofte.

Vi kommer muligens til å bli ribbet til skinnen før det slutter å blåse. Men er det så sikkert at vi skal sørge lenge over det?

Vi behøver ikke la oss forvirre av haglvær i juni og av kortere dager etter St. Hans. For det er jo ikke meningen at vi skal være Guds solskinnsbarn, det er bare noe som står i en søtladen salme. Vi er hans medarbeidere, og da får vi ta tingene som de kommer.

ST. OLAV

KATOLSK
TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. ÅR

FRANS AV ASSISIS SOLSANG

ALLER HØYESTE ALLMEKTIGE GODE HERRE
Din er all ære, lov og pris og all velsignelse.
Deg alene, du høyeste, tilkommer de.
Intet menneske er verdig å nevne ditt navn.
LOVET være du, Herre, med alle dine skapninger,
i sær herr broder Sol.
Han skaper dag, du opplyser oss ved ham,
på deg, du høyeste, er han et bilde!
LOVET være du, Herre, for broder Vind,
og for luften, og skyene og godt vær og allslags vær.
Med den oppholder du alle dine skapninger.
LOVET være du, Herre, for søster Vann,
som er såre nyttig, og ydmyk og kostelig og kysk.
LOVET være du, Herre, for broder Ild,
med ham opplyser du natten,
og han er skjønn og liflig og kraftig og sterk.
LOVET være du, Herre, for vår søster Moder Jord,
som oppholder oss og bærer oss
og bringer frem alskens frukter og blomster og gress.
LOVET være du, Herre, for alle dem som i kjærlighet
tilgir sine fiender
og bærer svakhet og trengsel.
Salige de, som holder ut i fred til det siste,
for du, Allerhøyeste, vil gi dem den evige krone.
LOVET være du, Herre, for vår søster, Den legemlige
Død, som ingen levende kan unnsnippe.
Ve den som dør i dødssynd.
Salige de, som har virket din hellige vilje,
for dem kan den annen død ikke gjøre noe ondt.
LOV og pris Herren
og takk ham og tjen ham i all ydmykhet.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 40,— PR. ÅR

DETTE ER OGSÅ

Fremmed-

Av PIERRE BUNGENER

Pierre Bungener er leder for Det afrikanske institutt i Genève og president i den sveitsiske anti-apartheid-bevegelse. Her redegjør han for noen av de faktorer som forårsaker den vanskelige situasjon for fremmedarbeidere.

Det fins allerede åtte millioner fremmedarbeidere i Storbritannia, Frankrike, Vest-Tyskland og Sveits. De er for det meste fra Middelhavslanene og nærliggende områder — spanjere, portugisere, italienere, jugoslaver, grekere, tyrkere, algerere — eller fra fjernere steder som Senegal, Mali, Pakistan, Jamaica.

For å forstå denne emigrasjonsbølgen må vi huske den hurtige industriutviklingen som har funnet sted i noen få privilegerte områder på jorden i de senere år. Noen steder er landene ofte ute av stand til å skaffe det arbeid som ønskes, og det antall jobber som er nødvendig for å sikre en skikkelig inntekt for arbeiderne. Derfor blir det utvandring. De gjør det først og fremst av personlig nødvendighet: fordi de ikke lenger kan holde ut sin underprivilegerte stilling, fordi de ønsker arbeid og ser etter det der hvor det er best sjanser for å finne det. Men de utvandrer også på grunn av kollektiv nødvendighet, fordi en arbeidsløs del av befolkningen betyr en stor belastning for deres eget land. Penger fra emigrantarbeidere vil også bety en viktig støtte for økonomien hjemme.

Men den økonomiske side av saken er ikke den eneste grunn til emigrasjonen. Selv i områder som er lite berørt av byutviklingen og industrialiseringen, har menneskene dannet seg et bilde av «det moderne livet», som står for dem i et eventyrskjær og blir overdimensjonert. Overalt — i fjellene i Tyrkia, i avsides landsbyer i Nord-Afrika og i bushen — påvirkes de av forbrukerverer, film og andre massemedia, for ikke å snakke om de historier som blir fortalt av dem som kommer tilbake fra utlandet.

Selv om fremmedarbeideren tjener penger og klarer seg bra, lider han under de opprivende faktorer som hans situasjon fører med seg, — han er langt fra sine egne, han kan ikke landets språk, og han føler seg kanskje ensom og utenfor samfunnet.

arbeiderne

Dette får være som det vil, men immigrasjon er blitt et fremtredende trekk i mellomstatlige forhold i Vest-Europa. Den veldige mengde av immigranter var ikke forutsett, og man kom sent i gang med regulering. De forsøk som er gjort i denne retning, har ikke på noen måte eliminert problemene, men har hjulpet oss til å klarlegge dem. Særlig på tre områder er det gjort god fremgang: det er kommet spesielle lover, det er opprettet muligheter for rekruttering og mottagelse, og i begrenset utstrekning er det satt i gang yrkesopplæring.

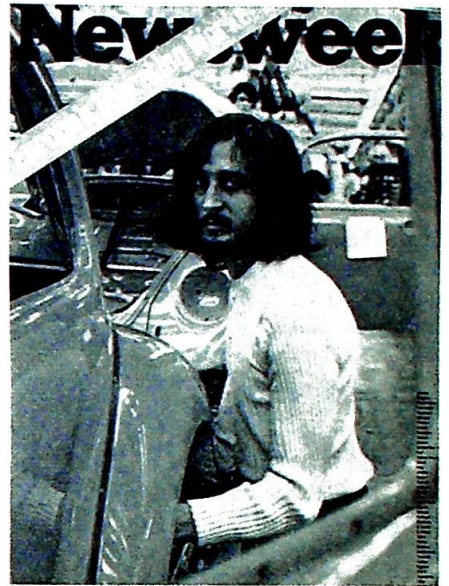
De økonomiske motiver som spiller en viktig rolle i emigrasjonen, spiller en annen rolle i de landene som ønsker å importere arbeidskraft. Situasjonen kan derfor bli et gjensidig gode, når den ledige arbeidskraft kan overføres til land som trenger den, ganske enkelt ved at disse to får kontakt med hverandre.

Men det må imidlertid sies at når det gjelder samkvemsnivået mellom landene, har aldri oppmuntring til eller avvisning av fremmedarbeiderne vært betraktet som del av en plan for utviklingen i Europa. Situasjonen er både krassere og enklere enn det, og det skriver seg alltid fra interessen for å bevare de industrielle muligheter og å øke antallet av produktive foretagender. Målet med den stadig strengere immigrasjonskontroll har aldri vært å sette de fattige landene i stand til å beholde en dynamisk del av sin arbeidskraft eller å gi deres arbeidere mulighet for midlertidig ansettelse (og den derav følgende omskolering), men heller å tjene vertslandenes interesser. En arbeidstillatelse blir alltid gitt for medlemmer av en yrkesgruppe hvor det mangler tilgang, og denne halv-automatiske utvelgelse av de mest tiltrengte fag og kategorier av arbeidere uten hensyn til de problemer dette medfører i det lange løp, er tilstrekkelig bevis på at enhver virkelig vekselvirkning er fiktiv.

En slik vekselvirkning er ikke den viktigste interessen for vesteuropeiske land. Vi er kanskje litt for villige til å dekke over det faktum at fremmedarbeidernes nærvær er resultatet av en bevisst politikk som fører til bestemte fordeler for vertslandet. Det er ikke vanskelig å forestille seg hva det ville bety om fremmedarbeiderne forlot f. eks. Sveits, hvor 280 000 fremmede av en befolkning på snau 6 millioner i 1970 var beskjeftiget med byggearbeid og 110 000 arbeidet i hotell- og catering-bransjen. Om disse fremmedarbeiderne skulle reise, hvem skulle da bygge nasjonens hus, veier, dammer, kraftstasjoner? Turismen, fritids- og sportindustrien ville også bli hardt rammet, og ettervirkningene ville muligens bli arbeidsledighet for tusener innen yrker som står i forbindelse med de nevnte.

Det er ikke tilfeldig at vi som oftest finner immigrantarbeideren i de yrkene som krever minst utdanning, som er dårligst betalt, og hvor arbeidsforholdene er ubehagelige. Det reflekterer det faktum at arbeiderne i de rike landene er mindre og mindre tilbøyelige til å ta hvilken som helst jobb. Fordi de har mulighet for en forholdsvis god utdannelse — som omfatter en høy levestandard — kan de, naturlig nok, forlange de best betalte jobbene selv.

En ytterligere fordel for vertslandene er det at denne

reserve arbeidskraft fra andre steder ikke behøver å bli en byrde på samfunnet når og om arbeidsmengden avtar.

Endelig er immigranten sosialt sett billig. Siden han ofte er skilt fra sin familie, vil de krav han har til økonomisk støtte fra samfunnets side, være meget beskjedne. Immigrasjonsmyndighetene har en tendens til å slippe inn først og fremst dem som har liten anledning til å bruke de sosiale goder, og som kan bli sendt hjem igjen før de blir en byrde. Det bør også nevnes at det som disse menn i sine unge år kostet samfunnet, helt og holdent ble dekket av deres hjemland. Det faktum at de fleste er klare for produktivt arbeid med en gang, fikk en spansk regjeringsminister til å bemerke for ikke lenge siden at eksporten av arbeidskraft ikke var noe annet enn en form for hjelp fra de fattige landene til de industrialiserte områder i Europa.

I artikkel 14 i tillegget til ILOs rekommandasjon (revidert) om immigrasjon for arbeid står det «Den kompetente myndighet i immigrasjonsområdet skal sørge for å lette tilpasningen til det nasjonale klima, de økonomiske og sosiale forhold og lette naturaliseringen for immigrantene og deres familier.» — Det må medgis at dette mål er meget langt fra realisert.

Boligspørsmålet f.eks. er nesten uløselig, og immigranten er aller minst i stand til å hamle opp med det. Undertiden kan fellesboliger eller herberger være en utvei, men det øker bare det inntrykk av avhengighet som svært ofte tynger fremmedarbeidere helt fra det øyeblikk de ankommer.

Men vi må ikke innbille oss at en akseptabel bolig og godt betalt arbeid er tilstrekkelig til at fremmedarbeideren skal bli en lykkelig mann. Sannheten er at han har mistet det som så sent som i går var hans sikkerhet og sinnsro. Hans hytte i solskinnet og den lettvinde levemåte i hans landsby er plutselig blitt erstattet med det feberaktige mas i en by hvor tid, penger og menneskelige forhold har en helt annen mening. I går var han omgitt av sin familie og kjente ting. I dag en ny jobb; her er han bare et nummer, aller mest en fremmed.

Det er ikke den eneste grunnen til at en fremmedarbeider føler seg diskriminert. I dagliglivet er han sjelden på like fot med dem han er sammen med. Politisk er han uten borgerrett. Det faktum at hans oppholdstillatelse

(Forts. neste side)

Fremmedarbeiderne

(Forts. fra forr. side.)

stadig må fornyes, virker på hele hans oppførsel. Selv om han ikke er utelukket fra all kollektiv virksomhet for å bedre sine livs- og arbeidsvilkår, er forholdet til fagforeningen ofte uklart.

Det må medgis at på dette område er intet enkelt. Skal man gjøre noe tiltak for å oppta fremmedarbeideren i det nasjonale samfunn i vertslandet, eller skal man bare finne en plass til ham der og la hans kultur og andre særtrekk være uberørt?

Selvfølgelig har fremmedarbeideren, hvis han ønsker det, rett til å beholde sine egne vaner og levemåter. Å pådytte ham en forandring, ville være å utsette ham for en uutholdelig form for tvang. En logisk fremgangsmåte ville utvilsomt være muligheten av maksimal naturalisering, skjønt dette er noe vertslandene forsøker å begrense. Men på den annen side å holde ham utenfor, ville være en form for rasisme.

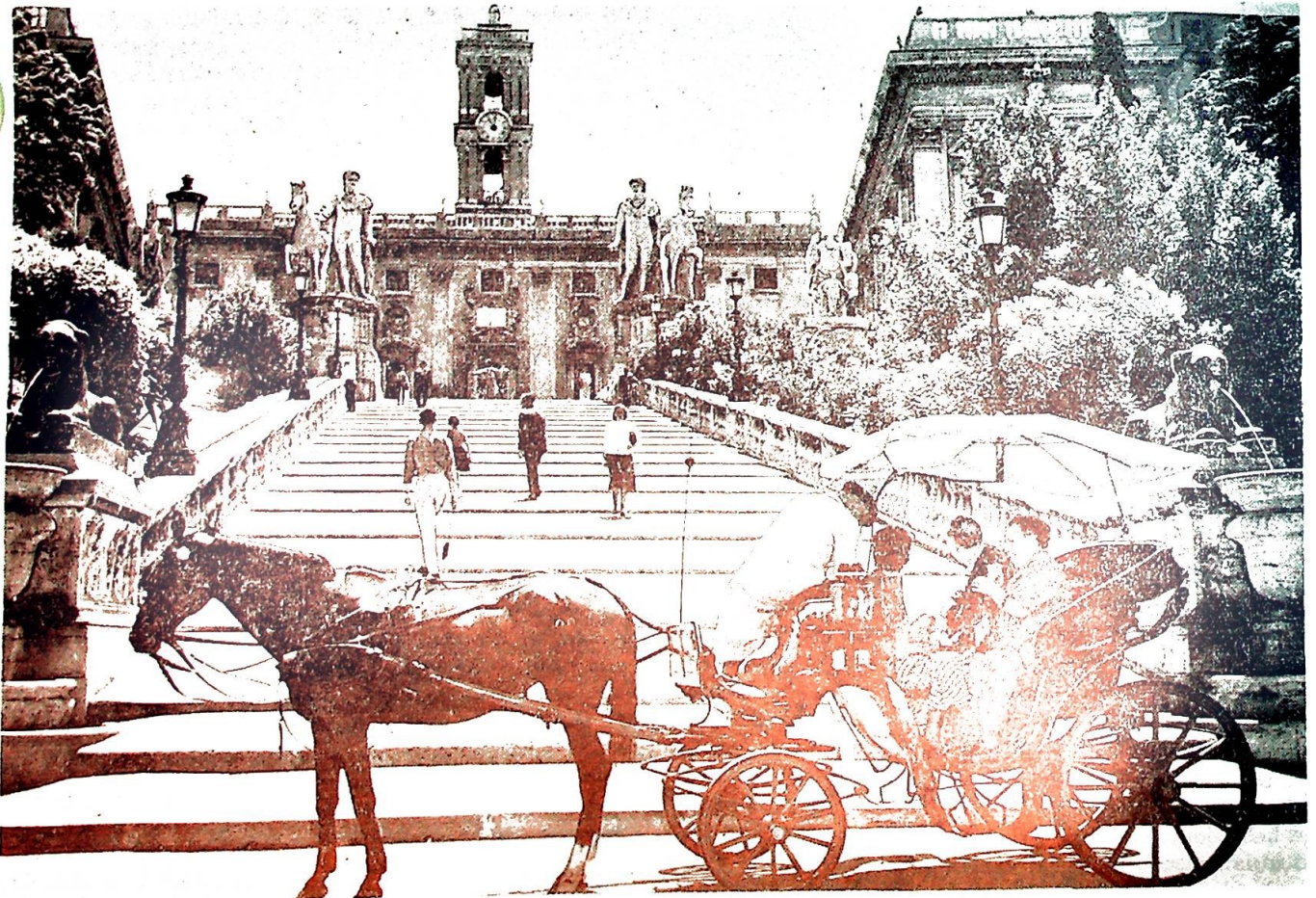
Det gjelder altså å finne den gyldne middelvei, for mens immigrantene ofte kritiserer befolkningen i vertslandet for en reservert holdning, så ønsker de selv — på grunn av at de naturligvis foretrekker folk av sin egen nasjonalitet — å bo tett sammen. At de holder sammen, er derfor normalt, og det hjelper nykommerne til å få en følelse av sikkerhet; men det er også skadelig for kontakt utad.

Jeg har brukt ordet «rasisme». Det kan synes å være altfor sterkt, siden rasisme kommer av troen på en

bestemt etnisk gruppes overlegenhet, noe som ikke er tilfellet her. Men ethvert ensartet sosio-kulturelt samfunn har en tendens til å utvikle seg til en isolert gruppe, særlig hvis det føler seg truet eller påtvinget noe. Det faktum at immigrantene straks danner sine egne samfunn i et forsøk på å kompensere for sin rotløshet, bare understreker de særtrekk som kommer i konflikt med den etniske stolthet i det nasjonale samfunn. Skillelinjen mellom en usunn antipati mot fremmede — xenofobi — og rasisme er meget hårfin. Den nedlatenhet som viser seg i forholdet mellom de lokale innbyggerne og fremmedarbeiderne, kommer av den inngrodde overbevisning om en gruppes overlegenhet overfor en annen, og denne innbilt overlegenhet brukes som godkjennelse på en privilegert stilling.

I denne sammenheng er det neppe nødvendig å nevne egoisme og mangel på forståelse, for det er defensive reaksjoner. Ethvert samfunn som forsøker å opprettholde tiltro til seg selv, reagerer fiendtlig mot en utfordring, virkelig eller innbilt, til dets levemåte. Det kreves derfor av minoriteter at de også tilpasser seg det nasjonale mønster, selv om det varierer meget fra deres forutsetninger og vaner. Sosiale tabber blir ikke bare iaktatt, men blir årsak til uoverensstemmelse.

Problemet med fremmedarbeideren, som allerede er kilde til komplikasjoner, kan bli helt umulig hvis det ikke blir brakt innen rammen av en samordnet politikk som statene blir enige om. Det kan bli en kortvarig løsning på presserende økonomiske problemer i vertslandet, men det er også fullt av farer. I Sveits f. eks. hvor midlene til å styre økonomien er begrenset, har det vært en tendens

Skal De ut og reise i ferien? Noen hver av oss går med planer, om hytteferie på fjellet, båttur langs kysten — eller noe slikt som dette.

til mer og mer produktivt arbeid som er blitt mulig ved stadig å ta inn flere fremmedarbeidere. Denne nye sysselsetting har fremkalt ny investering, ført til nye infrastrukturelle utgifter, høyner forbrukerbehovet og skapt økt inflasjon. Med andre ord så har immigrasjonen istedenfor å bringe en lettelse, overstimulert landets økonomi.

De mulige hjelpemidler av sosial natur som man først tenker på, ville antakelig bare gjøre en abnorm situasjon litt mer tålelig. Det er grunnen til at problemet må sees på bakgrunn av en løsning som kan gjelde for hele Euripa. Alternativene ville da enten bli å spre produksjonen mer jevnt over hele området eller å samle konsentrasjonen av produksjon i visse industriregioner med virkelig effektive tiltak for å sikre den økonomiske vekst andre steder.

Samtidig kunne emigrasjon brukes mer effektivt som en start på tilvenning til industriell sysselsetting og til et liv i et industrielt miljø. Som tidligere nevnt, bør emigrasjon alltid omfatte muligheter for sosial fremgang. Hvis en slik fremgangsmåte ble godtatt, ville det være viktig å sikre:

- at alle fremmedarbeidere får, før de reiser ut, passende psykologisk forberedelse (dette gjøres allerede noen steder),
- at egnet yrkesopplæring finner sted både i hjemlandet og i vertslandet, og
- at hjemvendte arbeidere blir integrert i den økonomiske struktur i sitt hjemland, en struktur som vertslandet vil ha hjulpet til å bedre.

Men alt dette er fremdeles bare en drøm. Selv om det fra tid til annen viser seg tegn til fremgang, må man tilstrebe sameksistens. Europa vil høyst sannsynlig få blandede befolkninger og må være forberedt på å mestre dem. Ettersom en blandet befolkning blir stadig mer utbredt, vil det sannsynligvis være bra å komme bort fra den tanken at assimilasjon er den eneste mulige utvei. Tvert imot så bør det finnes en måte som tillater vidt forskjellige grupper å delta aktivt i det økonomiske og sosiale liv, og deres kulturelle bidrag burde betraktes som en berikelse. Men dette krever mer enn bare god vilje, for — som jeg har sagt — rasisme og xenofobi er forståelige dagligdagse reaksjoner på konkrete situasjoner.

Det er f. eks. blitt iaktatt at fremmede familiers nærvær ikke representerer uoverstigelige problemer opp til en viss prosent konsentrasjon. Denne prosent varierer med graden av kulturell forskjell. Som et eksempel kan nevnes at man i Frankrike har funnet at en nordafrikansk komponent på 8—10 prosent blir tolerert meget godt hvis den er rimelig spredt.

Erfaringene viser oss hvorledes friksjonsterskelen nåes. En undersøkelse nylig i en ungdomsklubb som ofte ble besøkt av fremmede, avslørte at så snart antallet frem-

mede nådde en viss størrelse, gjorde xenofobi seg gjeldende; og hver gang antallet minsket, ble det igjen samhörighet og forståelse. En annen undersøkelse ble utført i en barnehage i utkanten av Paris hvor det kom barn fra et boligstrøk med 900 leiligheter. Til å begynne med stemte tilgangen av barn overens med den etniske fordeling innen dette samfunnet. Men så økte antallet nordafrikanske barn som følge av en høyere fødselsfrekvens. Da begynte franskmennene å føle seg tilsidesatt og å ta sine barn ut. Alt håp om å opprettholde balansen gikk tapt da algirere fra tilstøtende områder også valgte denne barnehagen. Dette fullstendige omslag førte til at de siste franske barn også sluttet, og enhver virkelig integrasjon ble umulig.

Tiltak bør altså bli planlagt slik at man unngår grunn til sosiale spenninger. En klar, presis politikk som unngår feil og er sikker på å lykkes, vil uten tvil aldri kunne defineres, og om den fantes, kanskje den ville hemme den menneskelige omgang som alene er i stand til å fremme et virkelig fellesskap. Ett faktum står fast, nemlig at uten en klar analyse av de problemene vi står overfor på dette kritiske område, og uten effektiv planlegging på lang sikt, kan de industrialiserte landene i Vest-Europa lett bli uløselig fanget i sosiale problemer som til slutt bare kan føre til skarpe konfrontasjoner.

FERIE?

Vi har mange billige bøker og et stort utvalg av fine grammofonplater!

Besøk oss nå i juni måned, eller skriv.
I HELE JULI er bokhandelen lukket.

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersv. 5, Oslo 1. - Tlf. 20 72 48

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	
Lunden Kloster	} Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	} Bergen
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Bergen
St. Franciskusøstrenes Moderhus	
Øyenklinikken	
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	
St. Elisabeth Inst.	} Hammerfest
St. Mikals Kirke	
St. Mikals Prestegård	} Hønefoss
St. Theresia Hosp.	
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Lillestrøm
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeths Hosp.	} Tromsø
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården	
St. Olavs Kirke	} Tønsberg
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

Katolske kvinders...

(Forts. fra s. 179.)

i spørgsmålet om borgernes ulydighed over for staten. Mener De, at ulydighed over for staten er berettiget i en situation, hvor de underprivilegerede katolikker ikke har noget andet middel til at hævde deres rettigheder?

Conway: For det første vil jeg gerne gøre klart, at jeg ikke principielt har fordømt interneringer. Den slags forholdsregler kan i undtagelestilfælde være absolut berettigede. Det, jeg sagde, var at interneringerne giver ethvert politisk styre et frygteligt magtmiddel i hænde. Derfor må denene magt håndhæves efter særlig strenge principper, for at den ikke skal blive misbrugt. Efter min mening burde det indsættes et uafhængigt udvalg eller en særlig domstol til undersøgelse af eventuelle misbrug af denne bemyndigelse til at internere.

Hvad derimod spørgsmålet om ulydighed over for staten angår, har Kirken i Irland altid udtalt sig imod, at politiske eller sociale målsætninger gennemføres med magt. Udtrykket «ulydighed over for staten», er meget vagt og kan dække over et broget spektrum af aktioner. Jeg tror, at mange politikere uden for Unionspartiet fornemmer, at visse former for ulydighed over for staten simpelt hen

er nødvendige, hvis folk skal have adgang til andre muligheder end vold.

Publik: Bernadette Devlin er blevet et symbol på en form for ulydighed over for staten, som gav resultater, så længe den ikke var forbundet med vold. Når vi tænker tilbage på 1968, havde jo hverken borgerretsbevægelsen (Peoples Democracy) eller dens aktioner noget med vold at gøre. I dag er bevægelsen rendt over ende af de radikale. Hvordan ser De selv på folk som Bernadette Devlin og hendes politiske synspunkter?

Conway: Jeg holder ikke af at tage stilling til enkeltpersoner. Jeg vil hellere svare på spørgsmålet i almindelighed. Det er rigtigt nok, at borgerretsbevægelsen til at begynde med fungerede uden vold. Men i løbet af de sidste tre år har volden også holdt sit indtog i den. Det har til en vis grad været resultatet af en ond cirkel: Det er rigtigt nok, at en del folk med yderliggående radikale synspunkter har gjort bevægelsen mere voldsbetonet, i hvert fald hvad gloseforrådet angår. Dette har ført til en yderligere skærpelse af spændingerne. En anden faktor var reaktionen fra visse højre-radikalistiske tilhængere af Unionspartiet, som bekæmpede borgerretsforkæmpernes ikke-voldelige aktioner med vold. Volden avlede ny vold. Ekstremisterne på begge sider bidrog altså til at øge den voldelige aktivitet. Dette førte til sidst til, at den britiske hær greb ind. Men en hær er et overmåde usmidig redskab til at opretholde den borgerlige ro og orden. Bare selve dens tilstedeværelse på gaderne forhøjer automatisk spændingerne og fører dermed indirekte til en yderli-

gere forøgelse af voldshandlingerne. I de senere år har jeg lært en masse om, hvordan et menneskeligt samfund fungerer. Og en af de ting, jeg har lært, er erkendelsen af, at tryk avler modtryk.

Publik: Har katolske præster deltaget i borgerrettighedsbevægelsen, og er de måske stadig til en vis grad aktive i den?

Conway: Ja, der har været præster med i borgerrettighedsbevægelsen, men naturligvis har de kun deltaget med fredelige midler. Borgerrettighedsbevægelsen var først og fremmest en lægmandsbevægelse, men de præster, der bekymrer sig om social retfærdighed, kunne slet ikke lade være med til en vis grad at identificere sig med denne bevægelse. Men de fleste præster har naturligvis misbilliget den tiltagende anvendelse af vold.

Publik: Tror De, at de katolske præster, især i de menigheder, der er hårdest ramt af urolighederne, kan finde et middel til at bryde den onde cirkel? Hvad kan de gøre ud over at prædike ikke-vold?

Conway: Derom vil jeg gerne bl.a. sige: Der skal kun ganske få til at sætte voldshandlingerne i gang. Bare et par hundrede mennesker kan skabe en atmosfære af vold. Man må gøre sig klart, at det overvejende flertal af såvel tilhængerne som modstanderne af Unionspartiet tager afstand fra vold. Det er faktisk kun et ganske lille antal mennesker, der sætter voldshandlingerne i gang.

BERGEN

Ech's Fårvehandel

NYGARDSGT. 19

BERGEN	
<p>1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel</p> <p>Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482</p>	
BERGEN	
<p>HOPSDAL & DAHL A/S</p> <p>Aut. Installatør, TV-, Radio- og Utstyrsforretning</p> <p>TORNØEGARDEN - BERGEN</p>	<p>K. & J. SOLHEIM</p> <p>Kjøtt - Pålegg - Delikatesser</p> <p>Egen Pølsefabrikk</p> <p>Solheimgt. 25</p> <p>Tlf. 99 016 Bergen</p>
<p>ERLING KRAGE A/S</p> <p>PRYD- OG BRUKSKUNST</p> <p>Bergen</p> <p>Telefon central 14 110 Telegramadresse: •Kjell•</p>	

VESTA · HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

UTADVENDT MILJØ -

(Forts. fra s. 177.)

de mener at det er betydningsfullt at de er med på fellesarrangementene og treffer unge katolikker fra andre menigheter.

St. Peter menighet har en stor sognekirke, bygget i 70-årene i forrige århundre og populært kalt «katedralen» av enkelte av byens katolikker på grunn av dimensjonene — og navnet. Etter det jeg skjønner ble tegningene lavet gratis i sin tid av en kjent vest-europeisk arkitekt — og antagelig overdimensjonert på grunn av en sproglig misforståelse. Arkitekten skal ha spurt den daværende sogneprest om hvor mange mennesker det dreiet seg om i Halden — og arkitekten har fått oppgitt byens innbyggertall på den tiden, ca. 10 000. Så ble kirken tegnet, som en kirke for 10 000 katolikker. Byggingen ble heldigvis begrenset, men kirken virker fremdeles mektig og bred og forbløffende stor. Pater Castricum som for noen år siden var byggherre på Enerhaugen i Oslo for St. Hallvard, flyttet faktisk ikke til noen stort mindre kirke da han reiste nedover i Østfold.

St. Peters menighet har ellers hatt

sin del av motgang og vanskeligheter, det sies at det var veldig tynt med trosfeller like etter krigen. En sogneprest fikk en del hollandske legfolk til å flytte til Halden i de første etterkrigsårene, og de har, etter en sikkert problematisk start, slått seg ned, fått seg arbeide og er den dag idag en kjerne i menigheten. De er norske borgere nå, og går fullt inn for å være norske.

De er som de andre i den lille menigheten ofte mennesker som lever sitt katolske liv på en selvfølgelig og optimistisk måte — uten å gruble for meget over kall og oppgaver, tror jeg. Da jeg nevnte for en dem dette at de nordiske biskoper i høst skal bruke et bispekonferanse-møte på inngående å drøfte spørsmålet: «Hvorfor er vi katolikker i Norden i 70-årene», så kikket vedkommende person smilende opp på meg og sa:

— Vet dem ikke det nå da?

Spøk til side: Som de fleste andre i menigheten kjenner denne person godt til omfanget av dagens problemer, men jeg har inntrykk av at man i Halden, bedre enn enkelte andre steder, klarer å tackle tingene på en ganske udmerket, endefrem måte.

SOLSANGEN - FREDSBØNNEN

av den hellige FRANS fra ASSISI, foreligger nå i ny utgave med initialer tegnet av Ørnulf Ranheimsæter.

Solsang, dobbeltkort med konvolutt kr. 1,25

Fredsbønn, enkeltkort » 0,80

ST. OLAV BOKHANDEL,
Akersv. 5, Oslo 1 - Tlf. 20 72 48.

LØSSALG AV ST. OLAV

I GRUNDT TANUMS
BOKHANDEL,
UNIVERSITETS-
BOKHANDLENE
I SENTRUM OG PÅ
BLINDERN

OSLO

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER

Jens J. Andersen
TØVENGT. 2. Oslo

TASEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vel 41, Oslo 8
Tif. 23 02 40

SØREN HANSEN

Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

OSLO

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandelvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tif. 20 79 06 - 20 79 05

Robert Redford og George Segal i
FIRE «SMARTE» KJELTRINGER

SMARTINGER

Filmen har, fra første stund, levd høyt på denne drøm: Den perfekte forbrytelse. Noen særdeles underholdende og gløgge filmer er bygget på denne drøm. Amerikanernes innebygde puritanisme la lenge dette krav på akkurat kriminalfilmen: *Crime doesn't pay* — det lønner seg aldri å være forbryter. Det var jo moralsk og oppbyggende. Men noen ganger lønner det seg altså å være forbryter — så utvilsomt. Det kan vi, som kristne og borgere si: «dessverre» til. Men vi kan og bør ikke fornekte realiteter, det vil si: hva våre normale og funksjonsdyktige øyne faktisk ser, i filmen som i virkeligheten. Noen ganger «lønner» det seg nemlig helt storartet å være forbryter hvis det er inntekter det gjelder. For eksempel mot eiendomsretten — den har i alle tilfeller ikke så mye sympati i dag. «Skamløst!» sier vi, når forbryteren unnslipper straffet — det skulle han jo ikke. Nei — men det skjer, og akkurat filmen har, siden krigen, moret seg, og oss andre, ved å skildre akkurat dét. Kanskje rommer sympatien med den «vellykede» vinnings-forbryter en dyp og nagende tvil over dette, som også Evangeliet setter et alvorlig spørsmålstegn ved: Å være altfor rik, i de fattiges, elendiges og undertrykte verden.

Briten Peter Yates har, de siste år — det vet filmanmeldere, som er forpliktet til å følge med — røbet adskillig håndlag, når det gjelder å skildre kriminalitet, for eksempel i storbykriminalitetens Eldorado: USA. Han laget detektivskildringen «Bul-

lit» — noen filminteresserte husker nok den. Nå har han laget en godt tvunnet historie ved navn «Fire «smarte» kjeltringer». Han kjenner New York — betong-jungelen og dens farer — så en bare kan bøye seg. Det beste i denne filmen er en helikopter-fart mellom Manhattans skyskraperne, med en livlig og meget morsom fly-amatør ved spaken. De fire bandittene er på jakt etter en fabelaktig diamant, først røvet fra et velbevoktet museum (*commando*-teknikken — alltid spennende!), dernest tapt av syne i et amerikansk fengsel, som de følgelig må bryte inn i, ikke ut av, og endelig bortgjemt i en bankboks, bak et sikkerhetsmønster av amerikansk eiertrygghet, som det skal betraktelig frekkhet og kunnen til å bryte ned. Det lykkes omsider — sluttsekvensen er triumf.

Det tilgir en gjerne. For Peter Yates er først og fremst morsom og parodisk i sin skildring av storby-kriminaliteten. Han har nok sett endel kriminalfilmer, og utleverer genrens usannsynligheter med et lystent blink i øyet. I dette underholdende foretakende er han storartet hjulpet av den førnevnte, fartsgale sjåføren og flyveren (*Ron Liebmann* — en

rendyrket teknisk narkoman), og hovedmannen i kuppet: *Robert Redford* («Dortmunder»), som dessverre bak sin tøffe *be-man-fasade*, lider av magesår, og må ta syrestillende midler midt i klatringen over fengselsmurene. Dessuten av en storartet israelsk skuespiller, *Zero Mostel*, som vi snart får se som melkemannen Teijve i musicalen «Spillemann på taket» — i denne filmen spiller han en markstikken, amerikansk forsvarsadvokat, med bredbremhatt og trippende gang, slu og morsom.

Skal det først være *crime* (til avveksling fra *sex*), i den ofte spekulativt moderne filmproduksjon, må jeg si at Peter Yates' harselas over «gangsterfilmen» morer meg. Her er fart, driv og fleip — dårlig går det for bandittene hele veien — unntatt altså til slutt. Da har de strevet så pass, at en nesten unner dem byttet: Diamanten, som en sort FN-delegat (også her er der ironi!) krever som «nasjonal-eiendom» for en ikke nærmere lokalisert stat. Jo — dette var god underholdning, uten tvetydig glede ved at mennesker ter seg ubarmhjertig og rått overfor medmennesker — i detalj.

Noen filmgjengere trives storartet med den slags underholdning, jeg vil tro: Fortrinsvis folk som ikke under omstendigheter ville te seg kriminelt, dertil er de for lovlydige og snille. Andre finner den typen filmer avskyelig eller komplett uinteressant. Jeg gir ikke noen av dem rett eller urett, selv om jeg personlig regner meg til de første. *Le* av forbrytelsen — det er trolig det beste vi kan håpe på, i en filmproduksjon som den vi nå har. Peter Yates' film forekommer meg å være en sunn og fornøylig hilsen fra det alminnelige, ikke-kriminelle menneske, i en verden hvor både storbyliv og politikk ofte er deprimerende — det vil jo si: Trøstesløst. Netopp fordi de er kriminelle.

«Fire «smarte» kjeltringer» er en film med sjarme.

brm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.,
Per Bjørn Halvorsen O.P.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 40 pr. år.
Kr. 20 pr. 1/2 år. Utlandet kr. 45.

Annonser: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.